

DZIENNIK URZĘDOWY

WOJEWÓDZTWA ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

Kielce, dnia 11 lutego 2022 r.

Poz. 678

ROZSTRZYGNIĘCIE NADZORCZE NR PNK.I.4130.15.2022 WOJEWODY ŚWIĘTOKRZYSKIEGO

z dnia 7 lutego 2022 r.

Na podstawie art. 91 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1372 ze zm.)

stwierdzam nieważność

uchwały Nr LVI/1112/2022 Rady Miasta Kielce z dnia 13 stycznia 2022 r. w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej w części dotyczącej § 4 uchwały.

Uzasadnienie

Na sesji w dniu 13 stycznia 2022 r. Rada Miasta Kielce podjęła uchwałę Nr LVI/1112/2022 w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej.

Podstawę prawną przedmiotowej uchwały stanowił m.in. 96 ust. 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 2268 ze zm.).

Stosownie do ww. przepisu rada gminy określa, w drodze uchwały, zasady zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w ust. 2, będących w zakresie zadań własnych.

W toku kontroli zgodności z prawem przedmiotowej uchwały, organ nadzoru stwierdził, że powyższa uchwała, w części odnoszącej się do określenia odstąpienia od żądania zwrotu przyznanego świadczenia z pomocy społecznej podjęta została z istotnym naruszeniem prawa tj. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. W § 4 uchwały Rada Miasta Kielce postanowiła, że

„1. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, zwłaszcza przy wystąpieniu okoliczności o których mowa w art. 7 ustawy o pomocy społecznej, można na wniosek osoby zobowiązanej do zwrotu świadczenia lub pracownika socjalnego odstąpić od żądania zwrotu przyznanego świadczenia w całości lub w części, ewentualnie ustalić inne terminy i kwoty spłaty, jeżeli wywiad środowiskowy wykaże znaczne pogorszenie sytuacji bytowej i osobistej świadczeniobiorcy wskazujące, że nie uwzględnienie takiego wniosku niweczyłoby skutki udzielonej pomocy w szczególności ze względu na:

- 1) zdarzenie losowe,
- 2) poniesienie wysokich kosztów leczenia,
- 3) konieczność stosowania specjalnej diety,
- 4) konieczność ponoszenia opłat za pobyt członka rodziny w domu pomocy społecznej lub ośrodka wsparcia i za pobyt członka rodziny w placówce opiekuńczo-wychowawczej, leczniczo-rehabilitacyjnej lub pielęgnacyjno-opiekuńczej,
- 5) inne uzasadnione okoliczności, które miały wpływ na pogorszenie sytuacji materialnej.

2. całkowite odstąpienie od dochodzenia zwrotu wydatków za świadczenia określone w § 1 może nastąpić, jeżeli dochód osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie nie przekracza 150% kryterium wynikającego z art. 8 ust. 1 ustawy o pomocy społecznej.

3. Dopuszcza się odstąpienie od dochodzenia zwrotu wydatków za przyznane świadczenia także w przypadku przekroczenia kryterium określonego w pkt. 2, ale tylko w sytuacji, gdy stałe, udokumentowane miesięczne wydatki rodziny przekraczają 60% osiągniętego dochodu tej rodziny”.

W ramach normy kompetencyjnej art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej organ stanowiący upoważniony jest do określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej. „Pod pojęciem zasad zwrotu wydatków z pomocy społecznej kryje się określenie podmiotów zobowiązanych do zwrotu, wskazanie kryteriów, w oparciu o które ma ten zwrot nastąpić i w jakiej części” (wyrok WSA we Wrocławiu z dnia 16 lutego 2006 r. IV SA/Wr 599/04). W pojęciu tym nie mieści się zaś określenie zasad odstąpienia od żądania takiego zwrotu. Kwestia odstąpienia od żądania zwrotu należności z tytułu wydatków na świadczenia z pomocy społecznej uregulowana została przez ustawodawcę w art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej.

Zgodnie z przepisem art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej w przypadkach szczególnie uzasadnionych, zwłaszcza jeżeli żądanie zwrotu wydatków na udzielone świadczenie, z tytułu opłat określonych w ustawie oraz z tytułu nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części stanowiłoby dla osoby zobowiązanej nadmierne obciążenie lub też niweczyłoby skutki udzielanej pomocy, właściwy organ, który wydał decyzję w sprawie zwrotu należności, o których mowa w ust. 1, na wniosek pracownika socjalnego lub osoby zainteresowanej, może odstąpić od żądania takiego zwrotu, umorzyć kwotę nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczyć termin płatności albo rozłożyć na raty.

Z literalnego brzmienia art. 96 ust. 4 i art. 104 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej jednoznacznie wynika, że przepisy niniejsze stanowią podstawę do uregulowania dwóch różnych instytucji tj. zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej oraz odstąpienia od żądania takiego zwrotu, umorzenia kwoty nienależnie pobranych świadczeń w całości lub w części, odroczenia terminu płatności albo rozłożenia na raty. Materia tych spraw jest zróżnicowana i nie podlega łączeniu w jednej uchwale. Upoważnienie ustawowe do podjęcia przez Radę Miasta Kielce uchwały Nr LVI/1112/2022 w sprawie określenia zasad zwrotu wydatków za świadczenia z pomocy społecznej wynika z art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej. Rada Miasta Kielce nie była uprawniona do określenia w § 4 uchwały przypadków odstąpienia od żądania zwrotu świadczenia z pomocy społecznej.

Stanowisko organu nadzoru potwierdza orzecznictwo sądowoadministracyjne. „Norma kompetencyjna zrekonstruowana na podstawie art. 96 ust. 4 ustawy o pomocy społecznej upoważnia do określenia w drodze uchwały rady gminy zasad zwrotu wydatków poniesionych na świadczenia z pomocy społecznej, o których mowa w art. 96 ust. 2. W oparciu o tę normę nie można natomiast konstruować przepisów kształtujących możliwość ubiegania się o przyznanie ulgi w postaci zwolnienia od żądania zwrotu takich wydatków. W tej materii za kompletne i nie podlegające normatywnej ekstensji należy uznać przepisy ustawy o pomocy społecznej, a w szczególności art. 104 ust. 4” – wyrok WSA w Rzeszowie z dnia 10 lipca 2019 r. II SA/Rz 339/19. Identycznie w wyroku WSA w Rzeszowie z dnia 25 lipca 2019 r. II SA/Rz 336/19.

Mając na uwadze powyższe stwierdzenie nieważności uchwały w części jest uzasadnione.

Na niniejsze rozstrzygnięcie nadzorcze przysługuje prawo wniesienia skargi do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Kielcach za pośrednictwem Wojewody Świętokrzyskiego, w terminie 30 dni od daty jego doręczenia.

Wojewoda Świętokrzyski

Zbigniew Koniusz